

Dönem : 1

Toplantı : 5

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 778

Deniz İş kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/650; Cumhuriyet Senatosu 1/610)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 1029)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 7078 - 40106

19 . 7 . 1965

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 16 . 7 . 1965 tarihli 147 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen Deniz İş kanunu tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu tasarı 9 . 10 . 1963 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 6, 15 ve 16 . 7 . 1965 tarihli 140, 146 ve 147 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 1029)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/610
Karar No. : 4

11 . 3 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 16 . 7 . 1965 tarihli 147 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen «Deniz İş Kanunu» tasarısı Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 17.2.1966 tarihli 48 nci Birleşiminde Geçici Komisyonumuza havale edilmekle Komisyonumuzun yaptığı devamlı toplantı ve çalışmalarında Çalışma Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Denizcilik Bankası, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türk Ulaş - İş Federasyonu, Türkiye İşverenler Konfederasyonu, Türkiye Telsiz Operatörleri Sendikası temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumlarda tetkik ve müzakere edildi. Deniz İş kanunu tasarısının gerekçesinde belirtilen görüşlere katılan Komisyonumuz gerekli gördüğü değişiklikleri yapmıştır.

Maddelerde yapılan değişikliklere gelince :

1. İnci maddede Hükümet teklifinde yer almış olduğu halde Millet Meclisi metninden çıkarılmış olan «göller» kelimesi maddeye eklenmiş ve maddede geçen «iş bağıtları» kelimesi «hizmet akitleri» şeklinde değiştirilmiştir.

2. Millet Meclisi metninin 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 22, 23, 25, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, ve 48 nei maddelerinde bazı redaksiyon düzeltmeleri yapılmış ve bu maddelerde geçen «İş bağıtı» «hizmet akdi» şeklinde, «bağışık» kelimesi «muaf» şeklinde ve «ayrıcalıklar» kelimesi «istisnalar» şeklinde değiştirilmiştir.

3. Millet Meclisince kabul edilen 14 neü maddenin I nei bölümünün (c) bendinde işveren vekilinin kelimesinden sonra virgöl konularak «kanuna» kelimesi «karşı» kelimesinden sonra alınarak değiştirilmiştir ve aynı suretle II nei bölümünün (b) bendinde de değişiklik yapılmıştır.

4. 15 nei maddenin üçüncü satırında (6) iş günü kelimelerini mütaakıp «ve her halde fiilin vukuundan itibaren bir yıl» kelimeleri ilâve edilerek 14 neü maddede işverene tanınan akdin feshi hakkının kullanılması bakımından ittılâ müddetinin âzami günü tesbit edilmiştir.

5. 17 nei maddenin ikinci satırındaki «liman» kelimesi «limanda» şeklinde değiştirilmiş ve bundan sonra «ve kararlaştırılmış liman» kelimeleri eklenmek suretiyle maddeye vuzuh verilmiştir.

6. 20 nei maddenin 4 neü fıkrası metinde yazılı olduğu şekilde değiştirilerek gemi adamlarının işverenin müteaddit gemilerinde çalışması ve geminin bir işverenden diğer bir işverene intikali halinde hizmetlerin toplamı esas alınmış ve kıdem tazminatının bu hesap sonucuna göre yeni işverene aidolacağı sağlanmış ve ayrıca geminin devir ve intikali halinde hilâfına mukavele yapılması hususu maddeden çıkarılmıştır.

7. 21 nei maddenin ikinci fıkrasındaki «maddenin» kelimesinden sonra küçük (1) şifromen (1) olarak düzeltilmiş gemi seferdeyken 14 neü maddenin I nei bölümü ve II nei bölümündeki (a) ve (b) fıkralarına göre hizmet akdinin işveren veya gemiadamı tarafından fesh edilmesi halinde gemiadamının yurda dönme masrafını karşılamak zorunda bulunan işverenin haksız olarak yaptığı masrafları gemi adamından istiyebilme imkânı sağlanmıştır.

8. 24 neü maddenin 2 nei satırında «yaptığı» kelimesinden sonra «durumuna uygun» kelimeleri eklenerek gemiadamının yurda dönüşünde mevkii ile mütenasip bir yolculuk imkânı temin edilmek istenmiştir.

9. 26 nei maddenin ikinci fıkrası haşiv görülerek metinden çıkarılmıştır.

10. 27 nei maddenin matlabı «istisnalar» olarak değiştirilmiş, telsezelerin iş hayatıyla çalışma süre ve şartları nazara alınarak maddeden çıkarılmış ve bu suretle 4 neü bend 3 numara olarak sıralanmıştır.

11. 28 nei maddenin 3 neü bendinin «talimleri» kelimesi ile biten cümleden sonra «fazla» kelimesiyle başlayan cümle satır başına alınarak maddeye vuzuh verilmiştir. Ve ayrıca fazla mesai ücreti olarak tesbit edilen maddedeki % 25 asgari had olup bunun üstünde fazla mesai ücret ödemesine mâni bir hüküm bulunmadığı aşikâr bulunmuştur.

12. 46 nei maddenin son fıkrasının son cümlesi haşiv görüldüğünden metinden çıkarılmıştır.

13. 50 nei maddede geçen «ağır para» cezası «hafif para» cezası şeklinde değiştirilmiştir.

14. 51 nei maddedeki hapis cezası metinden çıkarılmıştır.

15. 35 nei maddede derpiş edilen tüzük hükümlerine göre gemide alınması gereken tedbirlere ademiriyetin müeyyidelendirilmesi öngörülmüş ve bu maksatla 52 nei madde metni tasarıya eklenmiş bunu mütaakıp madde numaraları buna göre tanzim edilmiş ve bunlar dışında kalan maddeler Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Zonguldak

T. R. Baltan

Sözcü

Sivas

A. Çekemoğlu

C. Senatosu

Kâtip

Cumhurbaşkanına S. Ü.

Ö. Ergün

(S. Sayısı : 778)

Çorum

Söz hakkını saklıdır.

A. Çetin

Kars
Y. Z. Ayrım

Muş
İ. H. Bingöl

Rize
1 nei maddede sözcü
O. M. Agun

Sivas
Z. Önder

Trabzon
Y. Demirdağ

Erzurum
S. Hatunoğlu

Balıkesir
N. Sarıcalı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Deniz iş kanunu tasarısı

Kanun kapsamı

MADDE 1. — Bu kanun denizlerde ve akarsularda Türk Bayrağını taşıyan yüz ve daha yukarı grostonilâtoluk gemilerde bir iş başıtı ile çalışan gemi adamları ve bunların işverenleri hakkında uygulanır.

Aynı işverene ait gemilerin grostonilâtoları toplamı yüz veya daha fazla olduğu veyahut işverenin çalıştırdığı gemi adamı sayısı 5 veya daha fazla bulunduğu takdirde birinci bend hükmü uygulanır.

Bu kanunun uygulanmasında; sandal, mavna, şat, salapurya gibi olanlar da (gemi) sayılır.

Bakanlar Kurulu, ekonomik ve sosyal gerekler bakımından bu kanun hükümlerini yukardaki bendlerin kapsamı dışında kalan gemilerle gemi adamlarına ve bunların işverenlerine kısmen veya tamamen teşmile yetkilidir.

Yukardaki bendlerde yazılı gemilerin bu kanun kapsamına alınmaları sebebiyle yapılabilecek itirazlar Çalışma Bakanlığı tarafından incelenerek karara bağlanır. Bu itirazlar kanunun uygulanmasını durduramaz.

İşveren gemi adamı, kaptan ve işveren vekilinin tarifi

MADDE 2. — Bu kanunun uygulanmasında,

A) Gemi sahibine veya kendisinin olmıyan bir gemiyi kendi adına ve hesabına işleten kimseye «işveren» denir.

B) Bir iş bağıtına dayanarak gemide çalışan kaptan, zâbit ve tayfalarla diğer kimselere «gemi adamı» denir.

C) Gemiyi sevk ve idare eden kimseye veya zorunlu sebeplerle görevi başında bulunmaması halinde ona vekâlet eden kimseye «kaptan» denir.

Ç) Kaptan ve işveren adına ve hesabına harekete yetkili olan kimseye «işveren vekili» denir.

İşveren vekilinin bu sıfatla gemi adamlarına karşı muamele ve taahhütlerinden doğrudan doğruya işveren sorumludur.

Saklı hükümler

MADDE 3. — Türk Ticaret Kanununun deniz ticaretinden bahseden dördüncü kitabındaki kaptan ile işveren arasındaki ilişkilere ait hükümler saklıdır.

Yabancı gemi adamları

MADDE 4. — Bu kanun hükümleri, mütekabiliyet esaslarına göre Türk gemi adamlarına aynı mahiyette haklar tanıyan devletlerin uyruğunda olup bu kanun kapsamına giren gemilerde çalışan gemi adamlarına da uygulanır.

Yazılı bağıt

MADDE 5. — İş bağıtı işveren veya işveren vekiliyle gemi adamı arasında yazılı olarak iki nüsha yapılır ve taraflardan her birine birer nüsha verilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Deniz İş Kanunu tasarısı

Kanun kapsamı

MADDE 1. — Bu kanun denizlerde, göllerde ve akarsularda Türk Bayrağını taşıyan yüz ve daha yukarı grostonilâtoluk gemilerde bir hizmet akdiyle çalışan gemi adamları ve bunların işverenleri hakkında uygulanır.

Aynı işverene ait gemilerin grostonilâtoları toplamı yüz veya daha fazla olduğu veyahut işverenin çalıştırdığı gemi adamı sayısı 5 veya daha fazla bulunduğu takdirde birinci bend hükmü uygulanır.

Bu kanunun uygulanmasında; sandal, mavna, şat, salapurya gibi olanlar da (gemi) sayılır.

Bakanlar Kurulu, ekonomik ve sosyal gerekler bakımından bu kanun hükümlerini yukardaki bendlerin kapsamı dışında kalan gemilerle gemi adamlarına ve bunların işverenlerine kısmen veya tamamen teşmile yetkilidir.

Yukardaki bendlerde yazılı gemilerin bu kanun kapsamına alınmaları sebebiyle yapılabilecek itirazlar Çalışma Bakanlığı tarafından incelenerek karara bağlanır. Bu itirazlar kanunun uygulanmasını durduramaz.

İşveren, gemi adamı, kaptan ve işveren vekilinin tarifi

MADDE 2. — Bu kanunun uygulanmasında,

A) Gemi sahibine veya kendisinin olmayan bir gemiyi kendi adına ve hesabına işleten kimseye «işveren» denir.

B) Bir hizmet akdine dayanarak gemide çalışan kaptan, zâbit ve tayfalarla diğer kişilere «gemi adamı» denir.

C) Gemiye sevk ve idare eden kimseye veya zorunlu sebeplerle görevi başında bulunmaması halinde ona vekâlet eden kimseye «kaptan» denir.

Ç) Kaptan veya işveren adına ve hesabına harekete yetkili olan kimseye «işveren vekili» denir.

İşveren vekilinin bu sıfatla gemi adamlarına karşı muamele ve taahhütlerinden doğrudan doğruya işveren sorumludur.

Saklı hükümler

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Yabancı gemi adamları

MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Yazılı akıt

MADDE 5. — Hizmet akdi işveren veya işveren vekiliyle gemi adamı arasında yazılı olarak iki nüsha yapılır ve taraflardan her birine birer nüsha verilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yazılı bağıtın şekli

MADDE 6. — Bu kanuna göre yapılacak yazılı bağıtlarda aşağıdaki hususların bulunması gerekir :

1. İşveren adı ve soyadı ile ikametgâh adresi,
2. Gemi adamının adı, soyadı, doğum tarihi ve yeri, sicil numarası ve ikametgâh adresi,
3. Gemi adamının çalışacağı geminin ismi, sicil numarası, grostonilâtosu ve kaydedildiği sicil dairesi (Gemi adamının aynı işverenin muhtelif gemilerinde çalışması ihtimali mevcutsa, bu iş bağıtında ayrıca belirtilir.)
4. Bağıtın yapıldığı yer ve tarih,
5. Gemi adamının göreceği iş,
6. Gemi adamının hizmete başlayacağı tarih ve yer,
7. İş bağıtının belli bir süre için yapılmış olup olmadığı, belli bir süre için yapılmış ise süresi veya sefer üzerine ise hangi sefer olduğu,
8. Kararlaştırılan ücret esasları ile miktarı,
9. Ücretin ödeme zamanı ve yeri,
10. Avans şartları,
11. Diğer iş şartları,
12. Tirimciler ve ateşçiler ile yapılacak iş bağıtlarında 25 . 5 . 1959 gün ve 7292 sayılı Kanunla onanan sözleşmenin özeti.

Belirli süre veya sefer için bağıt

MADDE 7. — İş bağıtı belirli bir süre veya sefer için yahut süresiz olarak yapılabilir.

I - Belirli bir süre için yapılmış iş bağıtı bu sürenin bitiminde sona erer. İş bağıtı gemi seyir halinde iken sona ererse bağıt, geminin ilk limana varmasına ve güvenlik altına alınmasına kadar devam eder.

II - Belirli sefer için yapılmış iş bağıtı, bağıtta yazılı seferin sonunda geminin vardığı limanda yükünü boşaltmasıyla sona erer.

Bağıt süresinin uzaması

MADDE 8. — Belirli bir sefer için yapılmış olan iş bağıtının sonunda gemi adamı işveren veya işveren vekilinin muvafakatiyle işe devam eder ve gemi de sefere çıkarsa, iş bağıtı bu sefer süresince uzatılmış sayılır.

Belirli bir süre için yapılmış olan iş bağıtının sonunda gemi adamı işveren veya işveren vekilinin muvafakatiyle işe devam ederse iş bağıtı, aynı süre için uzatılmış sayılır.

Resim ve harcdan bağışıklık

MADDE 9. — Gemi adamıyla işveren veya işveren vekili arasında yapılacak iş bağıtları, her türlü resim ve harcdan bağışıktır.

Deneme süresi

MADDE 10. — Süresi belirli olmayan iş bağıtlarında deneme süresi en çok bir aydır.

Bu süre içinde taraflar iş bağıtını bildirimsiz ve tazminatsız bozabilirler. Ancak gemi adamının çalıştığı günler için ücret hakkı saklıdır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Yazılı ahdin şekli

MADDE 6. — Bu kanuna göre yapılacak yazılı akitlerde aşağıdaki hususların bulunması gerekir :

1. İşverenin adı ve soyadı ile ikametgâh adresi,
2. Gemi adamının adı, soyadı, doğum tarihi ve yeri, sicil numarası ve ikametgâh adresi,
3. Gemi adamının çalışacağı geminin ismi, sicil numarası, grostonilâtosu ve kaydedildiği sicil dairesi (Gemi adamının aynı işverenin muhtelif gemilerinde çalışması ihtimali mevcutsa, bu hizmet ahdinde ayrıca belirtilir.)
4. Ahdin yapıldığı yer ve tarih,
5. Gemi adamının göreceği iş,
6. Gemi adamının hizmete başlayacağı tarih ve yer,
7. Hizmet ahdinin belli bir süre için yapılmış olup olmadığı, belli bir süre için yapılmış ise süresi veya sefer üzerine ise hangi sefer olduğuna,
8. Kararlaştırılan ücret esasları ile miktarı,
9. Ücretin ödeme zamanı ve yeri,
10. Avans şartları,
11. Diğer iş şartları,
12. Tirimciler ve ateşçiler ile yapılacak hizmet akitlerinde 25 . 5 . 1959 gün ve 7292 sayılı Kanunla onanan sözleşmenin özeti.

Belirli süre veya sefer için akit

MADDE 7. — Hizmet akdi belirli bir süre veya sefer için yahut süresiz olarak yapılır.

I - Belirli bir süre için yapılmış hizmet akdi bu sürenin bitiminde sona erer. Hizmet akdi gemi seyir halinde iken sona ererse akit, geminin ilk limana varmasına ve güvenlik altına alınmasına kadar devam eder.

II - Belirli sefer için yapılmış hizmet akdi, akitte yazılı seferin sonunda geminin vardığı limanda yükünü boşalmasıyla sona erer.

Akit süresinin uzatılması

MADDE 8. — Belirli bir sefer için yapılmış olan hizmet ahdinin sonunda gemi adamı işveren veya işveren vekilinin muvafakatiyle işe devam eder ve gemi de sefere çıkarsa, hizmet akdi bu sefer süresince uzatılmış sayılır.

Belirli bir süre için yapılmış olan hizmet ahdinin sonunda gemi adamı işveren veya işveren vekilinin muvafakatiyle işe devam ederse hizmet akdi aynı süre için uzatılmış sayılır.

Resim ve harcdan muafiyet

MADDE 9. — Gemi adamı ile işveren veya işveren vekili arasında yapılacak hizmet akitleri, her türlü resim ve harcdan muafıdır.

Deneme süresi

MADDE 10. — Süresi belirli olmayan hizmet akitlerinde deneme süresi en çok bir aydır.

Bu süre içinde taraflar hizmet ahdini bildirimsiz ve tazminatsız bozabilirler. Ancak gemi adamının çalıştığı günler için ücret hakkı saklıdır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Çalışma ve kimlik karnesi

MADDE 11. — İşveren veya işveren vekili işe aldığı her gemi adamına en geç onbeş gün içinde gemi adamı çalışma ve kimlik karnesi vermek zorundadır. Deneme süresine tabi tutulan gemi adamları için bu onbeş günlük süre deneme süresinin bitiminden sonra başlar.

Bu kanun, ancak İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından tek tip olarak ve parası karşılığında işverenlere verilir.

Çalışma belgesi

MADDE 12. — İşinden ayrılan gemi adamına işveren veya işveren vekili tarafından işinin çeşidinin ne olduğunu ve süresini gösteren bir belge verilir. Bu belgeye gemi adamı isterse, kendisinin durum ve davranışlarıyla, çalışmasının ne yolda olduğu da ayrıca yazılır. İşveren veya işveren vekilinin belgedeki imzası, gemi adamı dilerse bağlama limanındaki liman reisliği tarafından onaylanır.

Kamu hizmeti gören idarelere yahut kamu yararına yardımcı derneklere bağlı gemilerden çıkan gemi adamının aldığı belgeler hakkında yukarıki onay hükmü uygulanmaz.

İşveren veya işveren vekili, gemi adamının istediği belgeyi vermemekte direnirse veyahut belgeye gemi adamı için doğru olmıyan yazılar yazarsa, gemi adamının yahut yeni işine girdiği işverenin isteği üzerine, bağlama limanındaki liman reisliğince yapılacak inceleme sonucunu gösteren bir belge gemi adamına veya yeni işverene verilir. Liman reisliği tarafından yapılacak inceleme bir haftada bitirilir.

Kamu hizmeti gören idarelere bağlı gemilerden çıkan gemi adamına belge verilmek istenmez veyahut belgeye doğru olmıyan yazılar yazılırsa, gerekli incelemenin yapılması için bu gemilerin bağlı oldukları makamlara başvurulur.

Belgenin vaktinde verilmemesi veyahut belgede doğru olmıyan yazılar bulunmasından zarar gören gemi adamı veyahut gemi adamını işe alan yeni işveren eski işverenden tazminat isteyebilir.

Bu belgeler her türlü resim ve haredan bağıştır.

Sakat ve eski hükümlü çalıştırma

MADDE 13. — Bu kanunun kapsamına giren işveren veya işveren vekilleri, işyerlerinde İş Kanununun ve bununla ilgili tüzüğün bu konuda koyduğu hükümler, esaslar, ölçüler ve şartlara göre sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırmak zorundadır.

Önelsiz fesih ve infisah

MADDE 14. — Süresi belirli olan veya olmıyan yahut da sefer üzerine yapılan iş bağıtı :

I - İşveren veya işveren vekili tarafından

a) Gemi adamının her hangi bir limanda geminin hareketinden önce gemiye dönerek hizmete girmemesi veya gemiye hiç dönmemesi,

b) Gemi adamının gemide hizmet görmesinin tutukluluk, hapis veya gemide çalışmaktan menolunması gibi sebeplerle imkânsız bir hal alması,

c) Gemi adamının işveren veya işveren vekilinin kanuna karşı, iş bağıtlarına ve sair iş ve çalışma şartlarına aykırı hareket etmesi,

ç) Gemi adamının işveren veya işveren vekiline karşı denizcilik kural ve teamüllerine veya ahlâk ve adaba aykırı hareket etmesi,

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Çalışma ve kimlik karnesi

MADDE 11. — İşveren veya işveren vekili işe aldığı her gemi adamına en geç onbeş gün içinde gemi adamı çalışma ve kimlik karnesi vermek zorundadır. Deneme süresine tabi tutulan gemi adamları için bu onbeş günlük süre deneme süresinin bitiminden sonra başlar.

Bu karne ancak iş ve işçi Bulma Kurumu tarafından tek tip olarak ve parası karşılığında işverenlere verilir.

Çalışma belgesi

MADDE 12. — İşinden ayrılan gemi adamına işveren veya işveren vekili tarafından işinin geçidinin ne olduğunu ve süresini gösteren bir belge verilir. Bu belgeye gemi adamı isterse, kendisinin durumu ve davranışlarıyla, çalışmasının ne yolda olduğu da ayrıca yazılır. İşveren veya işveren vekilinin belgedeki imzası, gemi adamı dilerse bağlama limanındaki liman reisliği tarafından onaylanır.

Kamu hizmeti gören idarelere yahut kamu yararına yardımcı derneklere bağlı gemilerden çıkan gemi adamının aldığı belgeler hakkında yukarıki onay hükmü uygulanmaz.

İş veren veya işveren vekili, gemi adamının istediği belgeyi vermemekte direnirse veyahut belgeye gemi adamı için doğru olmıyan yazılar yazarsa, gemi adamının yahut yeni işine girdiği işverenin isteği üzerine bağlama limanındaki liman reisliğince yapılacak inceleme sonucunu gösteren bir belge gemi adamına veya yeni işverene verilir. Liman Reisliği tarafından yapılacak inceleme bir haftada bitirilir.

Kamu hizmeti gören idarelere bağlı gemilerden çıkan gemi adamına belge verilmek istenmez veyahut belgeye doğru olmıyan yazılar yazılırsa, gerekli incelemenin yapılması için bu gemilerin bağlı oldukları makamlara başvurulur.

Belgenin vaktinde verilmemesi veyahut belgede doğru olmıyan yazılar bulunmasından zarar gören gemi adamı veyahut gemi adamını işe alan yeni işveren eski işverenden tazminat isteyebilir.

Bu belgeler her türlü resim ve harcdan muaftır.

Sakat ve eski hükümlü çalıştırma

MADDE 13. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 13 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Önellsiz fesih ve infisah

MADDE 14. — Süresi belirli olan veya olmıyan yahut da sefer üzerine yapılan hizmet akdi :

I - İşveren veya işveren vekili tarafından :

a) Gemi adamının her hangi bir limanda geninin hareketinden önce gemiye dönerek hizmete girmemesi veya gemiye hiç dönmemesi,

b) Gemi adamının gemide hizmet görmesinin tutukluluk, hapis veya gemide çalışmaktan menolunması gibi sebeplerle imkânsız bir hal alması,

c) Gemi adamının işveren veya işveren vekiline karşı, kanuna, hizmet akitlerine sair iş ve çalışma şartlarına aykırı hareket etmesi,

ç) Gemi adamının işveren veya işveren vekiline karşı denizcilik kural ve teamüllerine veya ah-lâk ve adaba aykırı hareket etmesi,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin .

II - Gemi adamı tarafından :

- a) Ücretinin kanun hükümleri veya iş bağıtı gereğince ödenmemesi,
- b) İşveren veya işveren vekilinin gemi adamına kanuna karşı, iş bağıtlarına veya sair iş şartlarına aykırı hareket etmesi,
- c) İşveren veya işveren vekilinin gemi adamına karşı denizcilik kural ve teamüllerine veya ahlâk ve âdaba aykırı hareket etmesi,

III - İşveren, işveren vekili veya gemi adamı tarafından :

- a) Geminin her hangi bir sebeple 30 günden fazla bir süre seferden kaldırılması,
- b) Gemi adamının her hangi bir sebeple sürekli olarak gemide çalışmasına engel bir hastalığa veya sakatlığa uğraması,

Hallerinde feshedilebilir.

IV - Geminin kayba uğraması, terk edilmesi veya harb ganimeti ilân edilmesi ve yahut Türk Bayrağından ayrılması hallerinde ise iş bağıtı kendiliğinden bozulur.

Fesif hakkını kullanma önceli :

MADDE 15. — 14 ncü maddede işveren, işveren vekili veya gemi adamına tanınan bağıtı feshetme yetkisi, iki taraftan birinin bu çeşit davranışlarda bulunduğunu öbür tarafın öğrendiği günden başlayarak (6) iş günü geçtikten sonra kullanılamaz.

Bu hallere dayanılarak bağıtı süresi içinde fesheden taraf ayrıca mahkemeye başvurarak öbür taraftan bir tazminat istiyebilir.

Bağıtın çözümlenmesinde bildirim

MADDE 16. — A) Süresi belirsiz iş bağıtı, 14 ncü maddede yazılı durumlar dışında gemi adamının işe alınmasından itibaren altı ay geçmedikçe bozulamaz.

B) Süresi belirsiz iş bağıtlarının çözümlenmesinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir :

İş bağıtı :

a) İş altı ay sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,

b) İş altı aydan birbuçuk yıla kadar sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak dört hafta sonra,

c) İş birbuçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan gemi adamı için bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak altı hafta sonra,

ç) İş üç yıldan fazla sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak sekiz hafta sonra,

Bozulmuş olur.

C) Önellere asgari olup toplu iş sözleşmesiyle veya iş bağıtı ile artırılabilir.

D) Bildirme şartına uymayan taraf, yukarıda yazılı önellere uygun ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır.

Gemi adamının sendikaya üye olması, şikâyete baş vurma gibi sebeplerle işinden çıkarılması hallerinde ve genel olarak iş bağıtını bozma hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer durumlarda «B» bendinde yazılı önellere ait ücretlerin üç katı tutarı, tazminat olarak ödenir.

Tarafların ayrıca tazminat isteme hakkı saklıdır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

II - Gemi adamı tarafından :

- a) Ücretinin kanun hükümleri veya hizmet akdi gereğince ödenmemesi,
- b) İşveren veya işveren vekilinin gemi adamına karşı, kanuna, hizmet akidlerine veya sair iş şartlarına aykırı hareket etmesi,
- c) İşveren veya işveren vekilinin gemi adamına karşı denizcilik kural ve teamüllerine veya ah-lâk ve âdaba aykırı hareket etmesi,

III - İşveren, işveren vekili veya gemiadamı tarafından :

- a) Geminin her hangi bir sebeple 30 günden fazla bir süre seferden kaldırılması,
- b) Gemi adamının her hangi bir sebeple sürekli olarak gemide çalışmasına engel bir hastalığa veya sakatlığa uğraması,

Hallerinde feshedilebilir.

IV - Geminin kayba uğraması, terk edilmesi veya harb ganimeti ilân edilmesi veyahut Türk Bay-rağından ayrılması hallerinde ise hizmet akdi kendiliğinden bozulur.

Fesih hakkını kullanma öneli

MADDE 15. — 14 ncü maddede işveren, işveren vekili veya gemi adamına tanınan akdi feshet-me yetkisi, iki taraftan birinin bu çeşit davranışlarda bulunduğu öbür tarafın öğrendiği günden başlayarak (6) iş günü geçtikten ve her halde fiilin vukuundan itibaren bir sene sonra kullanıla-maz.

Bu hallere dayanılarak akdi süresi içinde fesheden taraf ayrıca mahkemeye başvurarak öbür ta-raftan bir tazminat isteyebilir.

Akdin çözümlenmesinde bildirim

MADDE 16. — A) Süresi belirsiz hizmet akdi, 14 ncü maddede yazılı durumlar dışında gemi-adamının işe alınmasından itibaren altı ay geçmedikçe bozulamaz.

B) Süresi belirsiz hizmet akidlerinin çözümlenmesinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi ge-rekir :

Hizmet akdi :

- a) İş altı ay sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa yapılmasından başlayarak iki hafta sonra,
- b) İş altı aydan birbuçuk yıla kadar sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa ya-pılmasından başlayarak dört hafta sonra,
- c) İş birbuçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan gemi adamı için bildirim diğer tarafa ya-pılmasından başlayarak altı hafta sonra,
- ç) İş üç yıldan fazla sürmüş olan gemi adamı için, bildirim diğer tarafa yapılmasından baş-layarak sekiz hafta sonra,

Bozulmuş olur.

C) Önellere asgari olup toplu iş sözleşmesiyle veya hizmet akdi ile artırılabilir.

D) Bildirme şartına uymayan taraf, yukarıda yazılı önellere uygun ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır.

Gemi adamının sendikaya üye olması, şikâyete başvurması gibi sebeplerle işinden çıkarılması hallerinde ve genel olarak hizmet akdini bozma hakkının kötüye kullanıldığını gösteren diğer du-rumlarda «B» bendinde yazılı önellere ait ücretlerin üç katı tutarı, tazminat olarak ödenir.

Tarafların ayrıca tazminat isteme hakkı saklıdır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Fesih hükmünün başlangıcı

MADDE 17. — 14 ve 16 ncı maddelere göre iş bağıtının feshinde fesih keyfiyeti, gemi seyir halinde ise, kararlaştırılmış liman değiştirildiği takdirde ilk uğrıyacağı limanda geminin güvenlik altına alınmasına kadar uzatılmış sayılır.

Feshin bildirilmesi

MADDE 18. — İş bağıtının işveren veya işveren vekili tarafından feshedilmesi halinde sebepleri ile birlikte gemiadamına yazılı olarak bildirilmesi şarttır. Bildirim imkânı olmayan hallerde durum bir tutanakla tesbit olunur.

Feshi kapsamıyan hal

MADDE 19. — Geminin Türk Bayrağını taşıma hakkı bulunduğu sürece mülkiyetin kısmen veya tamamen her hangi bir şahsa geçmesi iş bağıtının feshini gerektirmez.

Kıdem tazminatı

MADDE 20. — İş bağıtının 14 ncü maddenin II, III ve IV numaralı bendlerinde gösterilen sebeplerle bozulması veya muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla çözülmesi halinde üç yıldan fazla çalışmış olmak şartıyla işe başladığından itibaren her bir tam iş yılı için gemi adamına onbeş günlük ücreti tutarında bir tazminat verilir.

İhtiyarlık aylığı bakımından bağlı buldukları kurum veya sandıklardan aylık veya toptan ödeme almak amacıyla iş bağıtını çözen gemi adamları da yukarıki bendde yazılı bulunan tazminata hak kazanır. Ancak aylık veya toptan ödeme almak için bağıtı çözen gemiadamına verilecek tazminatın hesabına gemi adamının yalnız 1 Nisan 1950 tarihinden önceki hizmet süreleri nazara alınır.

Gemi adamının bu bend hüminden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için ihtiyarlık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kurum veya sandığa başvurmuş olduğunu alacağı bir belge ile belgelemek zorundadır.

Gemi adamlarının kıdemleri, iş bağıtının devam etmiş veya fasullarla yeniden yapılmış olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik gemilerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanır. Geminin devir ve intikali, yahut diğer bir suretle işverenden başka bir işverene geçmesi halinde gemi adamının kıdemi, gemideki hizmetleri toplamı üzerinden hesaplanır. Kıdem tazminatı ise bu intikal devresindeki işverene aittir. Geminin intikalinde, kıdem tazminatı, hilâfına hüküm olmadıkça, yeni işverene aidolur.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı ödenmez.

Yurda iade

MADDE 21. — İş bağıtının, 14 ncü maddesinin I, II, III ve IV ncü bendlerine göre işveren veya işveren vekili veya gemi adamı tarafından yurt dışında feshi halinde, işveren veya işveren vekili gemi adamını iş bağıtında başka hüküm yoksa, geminin bağlama limanına iade etmek ve gemi adamının iadeye ilişkin ve durumuna uygun yol, iase ve sair zaruri masraflarını karşılamak veya ödemek zorundadır.

Şu kadar ki, iş bağıtının feshi 14 ncü maddenin 1 nci bendine göre yapılmış ise işveren veya işveren vekili yaptığı iade masraflarını gemi adamından yurtda istiyebilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Fesih hükmünün başlangıcı

MADDE 17. — 14 ve 16 ncı maddelere göre hizmet akdinin feshinde fesih keyfiyeti, gemi seyir halindeyse, kararlaştırılmış limanda ve kararlaştırılmış liman değiştirildiği takdirde ilk uğrayacağı limanda geminin emniyet altına alınmasına kadar uzatılmış sayılır.

Feshin bildirilmesi

MADDE 18. — Hizmet akdinin işveren veya işveren vekili tarafından feshedilmesi halinde sebepleri ile birlikte gemi adamına yazılı olarak bildirilmesi şarttır. Bildirim imkânı olmayan hallerde durum bir tutanakla tesbit olunur.

Feshi kapsamıyan hal

MADDE 19. — Geminin Türk Bayrağını taşıma hakkı bulunduğu sürece mülkiyetin kısmen veya tamamen her hangi bir şahsa geçmesi hizmet akdinin feshini gerektirmez.

Kıdem tazminatı

MADDE 20. — Hizmet akdinin 14 ncü maddesinin II, III ve IV numaralı bendlerinde gösterilen sebeplerle bozulması veya muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla çözülmesi halinde üç yıldan fazla çalışmış olmak şartıyla işe başladığından itibaren her bir tam iş yılı için gemi adamına on-beş günlük ücreti tutarında bir tazminat verilir.

İhtiyarlık aylığı bakımından bağlı buldukları kurum veya sandıklardan aylık veya toptan ödeme almak amacıyla hizmet akdini çözen gemi adamları da yukarıki bendde yazılı bulunan tazminata hak kazanır. Ancak aylık veya toptan ödeme almak için akdi çözen gemi adamına verilecek tazminatın hesabına gemi adamının yalnız 1 Nisan 1950 tarihinden önceki hizmet süreleri nazara alınır.

Gemi adamının bu bend hükmünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için ihtiyarlık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kurum veya sandığa başvurmuş olduğunu alacağı bir belge ile belgelemek zorundadır.

Gemi adamlarının kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden yapılmış olmasına bakılmaksızın aynı işverenin değişik gemilerinde ve hizmetinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanır. Geminin devir ve intikali, yahut diğer bir suretle işverenden diğer bir işverene geçmesi halinde kıdem tazminatı yeni işverene aittir.

Ölen gemi adamlarının kıdem tazminatı kanuni varislerine ödenir.

Aynı kıdem süresi içinde bir defadan fazla kıdem tazminatı ödenmez.

Yurda iade

MADDE 21. — Hizmet akdinin, 14 ncü maddesinin I, II, III ve IV ncü bendlerine göre işveren veya işveren vekili veya gemi adamı tarafından yurt dışında feshi halinde, işveren veya işveren vekili gemi adamını hizmet akdinde başka hüküm yoksa, geminin bağlama limanına iade etmek ve gemi adamının iadeye ilişkin ve durumuna uygun yol, iase ve sair zaruri masraflarını karşılamak veya ödemek zorundadır.

Şu kadar ki, hizmet akdinin feshi 14 ncü maddenin I nci bendine ve II nci bendin (a) veya (b) fıkralarına göre yapılmış ise işveren veya işveren vekili yaptığı iade masraflarını gemi adamından yurtda istiyebilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yabancı gemi adamının iadesi

MADDE 22. — Yabancı gemi adamıyla yapılan iş bağıtında ayrı bir hüküm yoksa, işveren veya işveren vekili yabancı gemi adamını ikametgâhının bulunduğu mahal limanına iade etmek zorundadır.

Yurt içinde iade zorunluğu

MADDE 23. — İş bağıtının her hangi bir Türk limanında feshi halinde bağıtta başka hüküm yoksa, gemi adamının işveren veya işveren vekili tarafından 21 nci maddedeki ölçüler içinde bağlama limanına iadesi zorunludur.

Ancak, iş bağıtının, 14 ncü maddesinin 1 nci bendine göre, feshi halinde bu madde hükmü uygulanmaz.

İade zorunluluğuna uymamak

MADDE 24. — İşveren veya işveren vekilinin 21 ve 23 ncü maddelerde belirtilen iade zorunluluğuna uymaması halinde, gemi adamı yurda dönmek için yaptığı yol, iâşe ve sair zaruri masrafları ve ayrıca 15 günlük ücreti tutarında bir tazminatı işveren veya işveren vekilinden isteyebilir.

İade hakkından yoksunluk

MADDE 25. — Yabancı bir memlekette işine son verilen veya iş bağıtı yabancı bir memlekette sona eren gemi adamı o memlekette denizcilik işleriyle ilgili olsun veya olmasın, başka bir işverenle iş bağıtı yaparsa eski işveren veya işveren vekilinin gemi adamını yurda iade zorunluluğu kalkar.

21,22 ve 23 ncü maddelerde yazılı hallerde gemi adamı, işine son verilmesi yahutta iş bağıtının sona ermesi gününden başlayarak bir hafta içinde yurda iade edilmesini istemezse işveren veya işveren vekili iade ile zorunlu tutulamaz.

Bu kanunun 14 ncü maddesinin (1) numaralı bendinin (b) fıkrasında yazılı durumlar gemi adamına yüklenemeyecek sebepler altında doğmuşsa veya gemi adamı için hastalık ve sair zorunlu sebepler meydana gelmişse bu maddenin ikinci fıkrasındaki bir haftalık süre, engellerin kalktığı günden itibaren başlar.

İş süresi

MADDE 26. — Genel bakımdan iş süresi, günde sekiz ve haftada kırksekiz saattir. Bu süre haftanın iş günlerine eşidolarak bölünmek suretiyle uygulanır.

İş sürelerini yukardaki esaslar çevresinde uygulama şekilleri, Çalışma ve Ulaştırma Bakanlıklarınca ortaklaşa çıkarılacak gemi adamları iş süreleri tüzüğünde belirtilir.

İş süresi, gemi adamının işbaşında çalıştığı veya vardiya tuttuğu süredir.

İşveren veya işveren vekili, gemi adamının vardiyalarını yemek ve dinlenme zamanlarını bir çizelge ile belirtmek ve bu çizelgeyi gemi adamlarının görebilecekleri bir yere asmak zorundadır.

Ayrıcalıklar

MADDE 27. — Aşağıdaki işleri görenler bu kanunun iş sürelerine ilişkin hükümlerine tabi değildir.

1. Kaptanlar veya bu kanunun 2 nci maddesinin (C) bendinde yazılı olduğu şekilde kendisine vekâlet eden kimse (klavuz kaptanlar dâhil),

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Yabancı gemi adamının iadesi

MADDE 22. — Yabancı gemi adamıyla yapılan hizmet akdinde ayrı bir hüküm yoksa, işveren veya işveren vekili yabancı gemi adamını ikametgâhının bulunduğu mahal limanına iade etmek zorundadır.

Yurt içinde iade zorunluğu

MADDE 23. — Hizmet akdinin herhangi bir Türk limanında feshi halinde akitte başka hüküm yoksa, gemi adamının işveren veya işveren vekili tarafından 21 nci maddedeki ölçüler içinde başlama limanına iadesi zorunludur.

Ancak, hizmet akdinin, 14 ncü maddesinin I nci bendine göre feshi halinde, bu madde hükmü uygulanmaz.

Iade zorunluğuna uymamak

MADDE 24. — İşveren veya işveren vekilinin 21 ve 23 ncü maddelerde belirtilen zorunluğa uymaması halinde, gemi adamı yurda dönmek için yaptığı durumuna uygun yol, işe ve sair masrafları ve ayrıca 15 günlük ücreti tutarında bir tazminatı işveren veya işveren vekilinden isteyebilir.

Iade hakkında yoksunluk

MADDE 25. — Yabancı bir memlekette işine son verilen veya hizmet akdi yabancı bir memlekette sona eren gemi adamı o memlekette denizcilik işleriyle ilgili olsun veya olmasın başka bir işverenle hizmet akdi yaparsa, eski işveren veya işveren vekilinin gemi adamını yurda iade zorunluğu kalkar.

21, 22 ve 23 ncü maddelerde yazılı hallerde gemi adamı, işine son verilmesi yahutta hizmet akdinin sona ermesi gününden başlayarak bir hafta içinde yurda iade edilmesini istemezse işveren veya işveren vekili iade ile zorunlu tutulamaz.

Bu kanunun 14 ncü maddesinin (I) numaralı bendinin (b) fıkrasında yazılı durumlar gemi adamına yüklenemeyecek sebepler altında doğmuşsa veya gemi adamı için hastalık ve sair zorunlu sebepler meydana gelmişse bu maddenin ikinci fıkrasındaki bir haftalık süre, engellerin kalktığı günden itibaren başlar.

İş süresi

MADDE 26. — Genel bakımdan iş süresi, günde sekiz ve haftada kırksekiz saattir. Bu süre haftanın iş günlerine eşitolarak bölünmek suretiyle uygulanır.

İş süresi, gemi adamının iş başında çalıştığı veya vardiya tuttuğu süredir.

İşveren veya işveren vekili, gemi adamının vardiyalarını yemek ve dinlenme zamanlarını bir çizelge ile belirtmek ve bu çizelgeyi gemi adamlarının görebilecekleri bir yere asmak zorundadır.

İstisnalar

MADDE 27. — Aşağıdaki işleri görenler bu kanunun iş sürelerine ilişkin hükümlerine tabi değildir.

1. Kaptanlar veya bu kanunun 2 nci maddesinin (C) bendinde yazılı olduğu şekilde kendisine vekâlet eden kimse (Kılavuz kaptanlar dâhil),

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

2. Birden fazla makinisti bulunduğu gemilerde başmakinist,
3. Telsizci,
4. Doktor ve sağlık memuru,
5. Hemşire ve hasta bakıcı,
6. Aslı görevleri can, mal ve gemi kurtarma olan kurtarma gemilerinde çalışan gemi adamları,
7. Gemide kendi nam ve hesabına çalışanlar,

Fazla saatlerle çalışma

MADDE 28. — Bu kanuna göre tesbit edilmiş bulunan iş sürelerinin aşılması suretiyle yapılan çalışmalar, fazla saatlerle çalışma sayılır.

Yapılacak fazla çalışmanın her saatine ödenecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarı % 25 oranında artırılmak suretiyle bulunacak miktardan az olamaz.

Aşağıda yazılı haller fazla saatlerle çalışma sayılmaz.

1. Geminin, gemideki şahısların veya gemi hamulesinin selâmeti için kaptanın yapılmasını zaruri gördüğü işler,
2. Gümrük, karantina ve sair sıhhi formaliteler dolayısıyla yerine getirilmesinde zorunluluk bulunan ilâve işler,
3. Gemi seyir halinde veya limanda iken gemide yaptırılan (yangın, gemiyi terketme, denizde çatışma, denizden adam kurtarma ve savunma) talimleri. Fazla saatlerle çalışmaları belgelemek üzere işveren veya işveren vekili noterden tasdikli ayrı bir defter tutmak zorundadır.

Bu defterde gemi adamına uygulanan zam nisbetleriyle fazla çalışmanın yapıldığı gün ve o güne düşen miktarı ve gemi adamının hakettiği fazla çalışma ücreti gösterilir. Fazla saatlerle çalışma ücretlerinin asıl ücretler için iş bağtında gösterilmiş bulunan zaman, yer ve devrelerde, işveren veya işveren vekili tarafından gemi adamlarına tam olarak ödenmesi zorunludur.

Ücret

MADDE 29. — Ücret gemi adamına işi karşılığında işveren veya işveren vekili tarafından nakden ödenen meblâğdır.

Ücretin gemi adamına iş bağtında gösterilen yerde ve devrelerde tam olarak ödenmesi zorunludur.

Ücret ödeme devresi bir aydan fazla olamaz.

İş bağtının sona ermesi veya bozulması halinde işveren veya işveren vekili gemi adamının ücretini derhal ve tam olarak ödemek zorundadır.

Hakkı bir sebep olmaksızın işini yapmayan gemi adamı, keyfiyet gemi jurnalına kaydedilmek ve jurnalı yoksa bir tutanakla belgelenmek şartıyla bu müddete ait ücretten mahrum edilir. Bu yüzden uğradığı zararın telâfisi için işverenin tazminat istemek hakkı saklıdır.

Avans

MADDE 30. — İşveren veya işveren vekili, gemi adamlarının istekleri halinde kendilerine iş bağtında yazılı esaslara göre avans ödemiye zorunludur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

2. Birden fazla makinistin bulunduğu gemilerde başmakinist,
3. Doktor ve sağlık memuru,
4. Hemşire ve hastabakıcı,
5. Asli görevleri can, mal ve gemi kurtarma olan kurtarma gemilerinde çalışan gemi adamları,
6. Gemide kendi nam ve hesabına çalışanlar.

Fazla saatlerde çalışma

MADDE 28. — Bu kanuna göre tesbit edilmiş bulunan iş sürelerinin aşılması suretiyle yapılan çalışmalar, fazla saatlerle çalışma sayılır.

Yapılacak fazla çalışmanın her saatine ödenecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarı % 25 oranında artırılmak suretiyle bulunacak miktardan az olamaz.

Aşağıda yazılı haller fazla saatlerle çalışma sayılmaz.

1. Geminin, gemideki şahısların veya gemi hamulesinin selâmeti için kaptanın yapılmasını zaruri gördüğü işler,
2. Gümrük, karantina ve sair sıhhi formaliteler dolayısıyla yerine getirilmesinde zorunluluk bulunan ilâve işler,
3. Gemi seyir halinde veya limanda iken gemide yaptırılan (yangın, gemiyi terk etme, denizde çatışma, denizden adam kurtarma ve savunma) talimleri.

Fazla saatlerle çalışmalarını belgelemek üzere işveren veya işveren vekili noterden tasdikli ayrı bir defter tutmak zorundadır.

Bu defterde gemi adamına uygulanan zam nisbetleriyle fazla çalışmanın yapıldığı gün ve o güne düşen miktarı ve gemi adamının hakettiği fazla çalışma ücreti gösterilir. Fazla saatlerle çalışma ücretlerinin asıl ücretler için hizmet akdinde gösterilmiş bulunan zaman, yer ve devrelerde, işveren veya işveren vekili tarafından gemi adamlarına tam olarak ödenmesi zorunludur.

Ücret

MADDE 29. — Ücret gemi adamına işi karşılığında işveren veya işveren vekili tarafından nakden ödenen meblâğdır.

Ücretin gemi adamına hizmet akdinde gösterilen yer ve devrelerde tam olarak ödenmesi zorunludur.

Ücret ödeme devresi bir aydan fazla olamaz.

Hizmet akdinin sona ermesi veya bozulması halinde işveren veya işveren vekili gemi adamının ücretini derhal ve tam olarak ödemek zorundadır.

Haklı bir sebebolmaksızın işini yapmayan gemi adamı, keyfiyet gemi jurnalına kaydedilmek ve jurnalı yoksa bir tutanakla belgelenmek şartıyla bu müddete ait ücretten mahrum edilir. Bu yüzden uğradığı zararın telâfisi için işverenin tazminat istemek hakkı saklıdır.

Avans

MADDE 30. — İşveren veya işveren vekili, gemi adamlarının istekleri halinde kendilerine hizmet akdinde yazılı esaslara göre avans ödemeye zorunludur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Ücret defteri

MADDE 31. — Her gemide, noterlikçe tasdikli bir ücret ödeme defteri tutulur. Şu kadar ki, liman seferi yapan gemilerde bu defter işveren bürosunda da tutulabilir.

İş bağışları gereğince gemi adamlarına yapılacak her çeşit ödemelerin bu deftere kaydedilmesi ve bu kayıtların imza veya makbuzla belgelenmesi zorunludur.

İstek halinde, bu kayıtların tasdikli bir örneği gemi adamına verilir. Bu muameleler her türlü resimden bağıştır.

Belgeye dayanmaksızın yapılan ödeme iddiaları muteber değildir.

Ücretin saklı kısmı

MADDE 32. — Gemi adamının ayda 240 lirası haczedilemez veya başkasına devir ve temlik olunamaz. Ancak gemi adamının bakmak zorunda olduğu aile üyeleri için hâkim tarafından takdir edilecek miktar bu paraya dâhil değildir. Bu kayıtlamalar, nafaka borcu alacaklarının haklarını kaldırmaz.

İşveren hesabına iâşe

MADDE 33. — Bu kanuna tabi gemilerde iâşe servisi kurulması zorunludur. Gemi adamları hizmete başladığı günden başlayarak hizmetten çıkış anına kadar gemide iş veren tarafından bedelsiz iâşe olunurlar. İâşenin zorunlu sebeplerle uygulanamaması halinde iş veren veya iş veren vekilince başkaca münasip bir iâşe imkânı sağlanır veya nakden ödeme usulü uygulanır.

Limanlar içinde, şehir hatlarında, körfezlerde, göllerde ve akarsularda yolcu ve yük nakleden gemilerde, mavna, şat ve benzerlerinde iâşe servisi kurulması zorunlu değildir. Bu durumda işveren veya işveren vekili iâşe zorunluğunu nakden ödemek suretiyle yerine getirir.

İkamet yeri sağlanması

MADDE 34. — Gemi adamlarına işe giriş gününden başlayarak işten çıkış gününe kadar rütbeleri, sayıları ve geminin büyüklüğüne uygun olarak ve yalnız kendileriyle eşyalarına ait olmak üzere gemi içinde ikâmet yerleri bedelsiz olarak sağlanır.

Her hangi bir zorunlu sebep yüzünden gemi adamlarının gemide ikâmetine imkân olmazsa işveren veya işveren vekili tarafından başka bir ikamet imkânı sağlanır.

İkamet yerleri ve iâşe hakkında

MADDE 35. — Bu kanuna tabi gemilerde gemi adamlarına tahsis edilen yatma dinlenme ve yemek yerleriyle gemide bulundurulacak ilâç, tıbbî alet ve malzeme ve revirlerde bulunması gereken şartlar ve gemi adamlarına verilecek iâşe maddelerinin ölçü ve nitelikleri bu şart ve niteliklerden hangilerinin önemleri bakımından esasa ilişkin ve 1 nci derecede ve hangilerinin ise ikinci derecede sayılacakları ve iâşe ile ilgili ne çeşit kurullar kurulacağı ve bu kurulların görev ve yetkileri Çalışma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma Bakanlıkları tarafından beraberce hazırlanacak bir tüzükte gösterilir.

Gemi adamı, işveren veya işveren vekili tarafından sağlanacak iâşenin yukarıda sözü geçen tüzükte gösterilen ölçülerde noksan olması halinde aradaki farkın bedelini veya iâşenin hiç verilmemesi halinde tamamının bedelini işveren veya işveren vekilinden isteyebilir. Şu kadar ki, gemi adamının iddiasını, tazminde esas teşkil edecek veya iâşe ve şartlardaki aksamının vukubulduğu günde işverene veya işveren vekiline veya kaptana bildirmesi şarttır.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Ücret defteri

MADDE 31. — Her gemide, noterlikçe tasdikli bir ücret ödeme defteri tutulur. Şu kadar ki, liman seferi yapan gemilerde bu defter işveren bürosunda da tutulabilir.

Hizmet akitleri gereğince gemi adamlarına yapılacak her çeşit ödemelerin bu deftere kaydedilmesi ve kayıtların imza veya makbuzla belgelenmesi zorunludur.

İstek halinde, bu kayıtların tasdikli bir örneği gemi adamına verilir. Bu muameleler her türlü resimden muaftır.

Belgeye dayanmaksızın yapılan ödeme iddiaları muteber değildir.

Ücretin saklı kısmı

MADDE 32. — Gemi adamının ücretinin ayda 240 lirası haczedilemez veya başkasına devir ve temlik olunamaz. Ancak gemi adamının bakmak zorunda olduğu üyeleri için hâkim tarafından takdir edilecek miktar bu paraya dâhil değildir. Bu kayıtlamalar, nafaka borcu alacaklılarının haklarını kaldırmaz.

İşveren hesabına iâşe

MADDE 33. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 33 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

İkamet yeri sağlanması

MADDE 34. — Gemi adamlarına işe giriş gününden başlayarak işten çıkış gününe kadar rütbeleri, sayıları ve geminin büyüklüğüne uygun olarak ve yalnız kendileriyle eşyalarına aidolmak üzere gemi içinde ikamet yerleri bedelsiz olarak sağlanır.

Her hangi bir zorunlu sebep yüzünden gemi adamlarının gemide ikametlerine imkân olmazsa işveren veya işveren vekili tarafından başka bir ikamet imkânı sağlanır.

İkamet yerleri ve iâşe hakkında

MADDE 35. — Bu kanuna tabi gemilerde gemi adamları tahsis edilen yatma, dinlenme ve yemek yerleriyle gemide bulundurulacak ilâç, tıbbi alet ve malzeme ve revirlerde bulunması gereken şartlar ve gemi adamlarına verilecek iâşe maddelerinin ölçü ve nitelikleri bu şart ve niteliklerden hangilerinin önemleri bakımından esasa ilişkin ve birinci derecede ve hangilerinin ise ikinci derecede sayılacakları ve iâşe ile ilgili ne çeşit kurullar kurulacağı ve bu kurulların görev ve yetkileri Çalışma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma Bakanlıkları tarafından beraberce hazırlanacak bir tüzükte gösterilir.

Gemi adamı, işveren veya işveren vekili tarafından sağlanacak iâşenin yukarıda sözü geçen tüzükte gösterilen ölçülerden noksan olması halinde aradaki farkın bedelini veya iâşenin hiç verilmemesi halinde tamamının bedelini işveren veya işveren vekilinden isteyebilir. Şu kadar ki, gemi adamının iddiasını, tazminde esas teşkil edecek iâşe ve şartlardaki aksamının vukubulduğu günde durumu işverene veya işveren vekiline veya kaptana bildirmesi şarttır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Ayrıcalık

MADDE 36. — 35 nci maddede sözü geçen tüzük hükümleri :

- a) 500 gros tonilâtodan daha küçük gemiler,
 - b) Balık avı ve benzeri işlerde çalışan gemiler,
 - c) Romorkörler,
 - d) Yüzer vinçler,
- İçin uygulanmaz.

Asgari ücret

MADDE 37. — Gemi adamlarının asgari ücretleri, İş Kanununun 33 ncü maddesi hükmü gereğince tesbit olunur.

Para cezası

MADDE 38. — İşveren veya işveren vekili toplu iş sözleşmesi ve iş bağitlarında gösterilmiş olan sebepler dışında gemi adamına para cezası uygulayamaz.

Gemi adamı ücretlerinden ceza olarak yapılacak kesintilerin gemi adamına hemen sebepleriyle bildirilmesi gerekir. Gemi adamı ücretlerinden bu yolda yapılacak kesintiler bir ayda üç gündelikten fazla olamaz.

Gemi adamlarından kesilen para cezaları hakkında İş Kanununun aynı konuya ilişkin diğer hükümleri uygulanır.

Zarar karşılığı kesinti :

MADDE 39. — İş bağitlarında işveren veya işveren vekilinin tazminat karşılığı olarak gemi adamı ücretlerinden geçici olarak alıkoyacağı miktar on haftada eşit taksitlerle kesilmek üzere gemi adamının on günlük ücreti tutarından fazla olamaz. Tazminat karşılığı bu kesintiler, bütün iş süresi içindir ve bundan bir miktar mahsubedilince yeniden aynı esaslar dairesinde kesinti yapılabilir.

Tazminat kesintileri, mahsup yapılmasını gerektirecek bir zarar yapılmadan işten ayrılma hallerinde gemi adamına kesintisiz olarak geriverilir. Tazminat karşılığı ve geçici olarak alıkonulan paradan, mahsup yapılması gerektiği zaman gemi adamı isterse işveren kendisine mahsubun hangi esaslara göre yapıldığını anlatmak ve buna ait hesaplarla fatura ve başka belgeleri göstermek zorundadır.

Tazminat karşılığı olarak alıkonulan paradan ancak o gemi adamı tarafından yapılan zarar için mahsup yapılır.

Yıllık ücretli izin

MADDE 40. — Aynı işveren emrinde veya aynı gemide bir takvim yılı içinde bir veya birkaç iş bağıtına dayanarak en az altı ay çalışmış olan gemi adamı, yıllık ücretli izine hak kazanır.

İzin süresi, altı aydan bir yıla kadar hizmeti olan gemi adamları için 15 günden ve bir yıl ve daha fazla hizmeti olanlar için yılda bir aydan az olamaz.

İzin işverenin uygun göreceği bir zamanda kullanılır. Bu haktan feragat edilemez.

Bir aylık izin, tarafların rızasıyla aynı yıl içinde kullanılmak suretiyle ikiye bölünebilir.

Gemi adamı, yıllık ücretli iznini yabancı bir memleket limanında veya iş bağıtının yapılmış bulunduğu mahalden gayri bir yerde kullanmaya zorlanamaz.

Gemi adamı, dilerse, işveren veya işveren vekilinden ücretli izne ilişkin olarak 7 güne kadar ücretsiz yol izni de isteyebilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Istisna

MADDE 36. — 35 nci maddede sözü geçen tüzük hükümleri:

- a) 500 grostonilâtodan daha küçük gemiler,
 - b) Balık avı ve benzeri işlerde çalışan gemiler,
 - c) Römorkörler,
 - d) Yüzer vinçler,
- İçin uygulanmaz.

Asgari ücret

MADDE 37. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 37 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Para cezası

MADDE 38. — İşveren veya işveren vekili toplu iş sözleşmesi ve hizmet akitlerinde gösterilmiş olan sebepler dışında gemi adamına para cezası uygulanamaz.

Gemi adamı ücretlerinden ceza olarak yapılacak kesintilerin gemi adamına hemen sebepleriyle bildirilmesi gerekir. Gemi adamı ücretlerinden bu yolda yapılacak kesintiler bir ayda üç gündelikten fazla olamaz.

Gemi adamlarından kesilen para cezaları hakkında İş Kanununun aynı konuya ilişkin diğer hükümleri uygulanır.

Zarar karşılığı kesinti

MADDE 39. — Hizmet akitlerinde işveren veya işveren vekilinin tazminat karşılığı olarak gemi adamı ücretlerinden geçici olarak alıkoyacağı miktar on haftada eşit taksitlerle kesilmek üzere gemi adamının on günlük ücreti tutarından fazla olamaz. Tazminat karşılığı bu kesintiler, bütün iş süresi içindir ve bundan bir miktar mahsubedilince yeniden aynı esaslar dairesinde kesinti yapılabilir.

Tazminat kesintileri, mahsup yapılmasını gerektirecek bir zarar yapılmadan işten ayrılma hallerinde gemi adamına kesintisiz olarak geriverilir. Tazminat karşılığı geçici olarak alıkonulan paradan, mahsup yapılması gerektiği zaman gemi adamı isterse işveren kendisine mahsubun hangi esaslara göre yapıldığını anlatmak ve buna ait hesaplarla fatura ve başka belgeleri göstermek zorundadır.

Tazminat karşılığı olarak alıkonulan paradan ancak o gemi adamı tarafından yapılan zarar için mahsup yapılır.

Yıllık ücretli izin

MADDE 40. — Aynı işveren emrinde veya aynı gemide bir takvim yılı içinde bir veya birkaç hizmet akdine dayanarak en az altı ay çalışmış olan gemi adamı yıllık ücretli izine hak kazanır.

İzin süresi, altı aydan bir yıla kadar hizmeti olan gemi adamları için 15 günden ve bir yıl ve daha fazla hizmeti olanlar için yılda bir aydan az olamaz.

İzin işverenin uygun göreceği bir zamanda kullanılır. Bu haktan feragat edilemez.

Bir aylık izin, tarafların rızasıyla aynı yıl içinde kullanılmak suretiyle ikiye bölünebilir.

Gemi adamı, yıllık ücretli iznini yabancı bir memleket limanında veya hizmet akdinin yapılmış bulunduğu mahalden gayri bir yerde kullanmaya zorlanamaz.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Gemi adamının hakkettiği yıllık ücretli izni kullanmadan iş bağıtı 14 ncü maddenin II, III ve IV ncü bendlerine göre bozulursa, işveren veya işveren vekili izin süresine ait ücreti, gemi adamına ödemek zorundadır.

Hafta tatili

MADDE 41. — Liman hizmeti ve şehir hattı gemilerinde gemi adamının haftada altı günden fazla çalıştırılması yasaktır. Bunlardan hafta tatili günü çalıştırılanlara, haftanın diğer bir gününde nöbetleşe izin verilir.

Hafta tatili ücreti

MADDE 42. — Bu kanunun uygulandığı gemilerde, haftanın tatilden önceki günlerinde sürekli olarak çalışmış bulunan gemi adamlarına çalışılmıyan hafta tatili günü için işveren veya işveren vekili tarafından bir iş karşılığı olmaksızın bir gündelik tutarında ücret ödenir.

Evlencmelerde üç güne, ana ve babanın, karı ve kocanın, kardeş veya çocukların ölümünde iki güne kadar verilen izin süreleriyle bir haftalık süre içinde kalmak üzere işveren tarafından verilen diğer izinler ve hekim raporlarıyla verilen dinlenme ve hastalık izinleri, fiilen çalışılmış günler gibi hesaba katılır.

Zorlayıcı ve ekonomik bir sebebolmadan gemideki çalışmaların haftanın bir veya birkaç gününde işveren veya işveren vekili tarafından tatil edilmesi halinde, haftanın çalışılmıyan günleri, ücretli hafta tatiline hak kazanmak için çalışılması gereken altı günün hesabına da göz önünde tutulur.

Gemide işin bir haftadan fazla süre ile tatil edilmesini gerektiren zorlayıcı sebepler ortaya çıktığı zaman, bu süreye raslıyan hafta tatili ücreti, yarım gündelik tutarında ödenir.

Kısa, yakın ve uzak sefer yapan gemilerde çalışan gemi adamlarına işveren veya işveren vekili tarafından geminin seferde bulunduğu müddete raslıyan hafta tatili günleri için yukardaki şartlar aranmaksızın ve bir iş karşılığı olmaksızın, ayrıca bir gündelik tutarında hafta tatili ücreti ödenir.

Genel tatil ücreti

MADDE 43. — Bu kanun kapsamına giren gemilerde çalışan gemi adamlarına, 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanunu ile anılan kanuna ek 3466 ve 221 sayılı kanunlarda yazılı bulunan ulusal bayram ve genel tatil günlerinde, bir iş karşılığı olmaksızın bir günlük ücreti tutarında tatil ücreti, ücret ödeme şekline bakılmaksızın ayrıca ödenir.

Tatil ücretlerine girmiyen kısımlar

MADDE 44. — Fazla çalışma karşılığı olarak alınan ücret ve primlerle sosyal yardımlar, ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri için verilen ücretlerin tesbitinde hesaba katılmaz.

Geçici iş göremezlik

MADDE 45. — Gemi adamlarına, geçici iş göremezlik ödeneği ödenmesi gerektiği zamanlarda, geçici iş göremezlik süresine raslıyan ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili ödenekleri, aynı ölçülerle ödeme yapan kurum ve sandıklar tarafından ödenir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Gemi adamı, dilerse, işveren veya işveren vekilinden ücretli izne ilişkin olarak 7 güne kadar ücretsiz yol izni de isteyebilir.

Gemi adamının hak ettiği yıllık ücretli izni kullanmadan hizmet akdi 14 ncü maddenin II, III ve IV ncü bendlerine göre bozulursa, işveren veya işveren vekili izin süresine ait ücreti, gemi adamına ödemek zorundadır.

Hafta tatili

MADDE 41. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 41 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Hafta tatili ücreti

MADDE 42. — Bu kanunun uygulandığı gemilerde, haftanın tatilden önceki günlerinde sürekli olarak çalışmış bulunan gemi adamlarına çalışılmıyan hafta tatili günü için işveren veya işveren vekili tarafından bir iş karşılığı olmaksızın bir gündelik tutarında ücret ödenir.

Evlenmelerde üç güne, ana ve babanın, karı ve kocanın, kardeş ve çocukların ölümünde iki güne kadar verilmesi gereken izin süreleriyle bir haftalık süre içinde kalmak üzere işveren tarafından verilen diğer izinler ve hekim raporlarıyla verilen dinlenme ve hastalık izinleri, fiilen çalışılmış günler gibi hesaba katılır.

Zorlayıcı ve ekonomik bir sebebolmadan gemideki çalışmaların haftanın bir veya birkaç gününde işveren veya işveren vekili tarafından tatil edilmesi halinde, haftanın çalışılmıyan, günleri, ücretli hafta tatiline hak kazanmak için çalışılması gereken altı günün hesabında göz önünde tutulur.

Gemide işin bir haftadan fazla süre ile tatil edilmesini gerektiren zorlayıcı sebepler ortaya çıktığı zaman, bu süreye rashıyan hafta tatili ücreti, yarım gündelik tutarında ödenir.

Kısa, yakın ve uzak sefer yapan gemilerde çalışan gemi adamlarına işveren veya işveren vekili tarafından geminin seferde bulunduğu müddete rashıyan hafta tatili günleri için yukardaki şartlar aranmaksızın ve bir iş karşılığı olmaksızın, ayrıca bir gündelik tutarında hafta tatili ücreti ödenir.

Genel tatil ücreti

MADDE 43. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 43 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Tatil ücretine girmiyen kısımlar

MADDE 44. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 44 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik

MADDE 45. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 45 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 46. — Bu kanun kapsamına giren gemi adamlarıyla bunların işveren veya işveren vekilleri arasında bu kanundan veya iş bağıtından doğan dâvalar hakkında, 5521 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

İş bağıtında ayrıca bir hüküm yoksa dâva, geminin bağlama limanında iş dâvalarını bakmaya yetkili mahkemede görülür. Bağlama limanında sözü edilen mahkeme bulunmazsa yetkili mahkeme, o yere en yakın iş dâvalarını görmeye yetkili mahkemedir.

Bildirimler

MADDE 47. — Bildirimlerin ilgiliye yazılı olarak ve imza karşılığında yapılması gerekir. Bildirim yapılan kişi bunu imzalamazsa; durum o yerde tutanakla tesbit edilir. Ancak, 7201 sayılı Kanun kapsamına giren tebligat, anılan kanun hükümlerine göre yapılır.

Saklı haklar

MADDE 48. — Bu kanun hükümleri, gemi adamına daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan kanun, toplu iş sözleşmesi, iş bağıtı, örf ve âdetlerden doğan haklara hâlel getirmez. Bu kanunun uygulanması sonucu olarak işverene düşen yükümlülükler, gemi adamlarının ücret ve sair haklarının daha aşağı hadlere indirilmesine sebep tutulamaz.

Denetim ve teftiş

MADDE 49. — Bu kanun hükümlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak üzere yapılması gereken takip, denetim ve teftişler Çalışma Bakanlığı tarafından yapılır. Bu konuda İş Kanununun iş hayatının denetim ve teftişine ilişkin hükümleri ve aynı kanunun bu hükümlerle ilgili ceza maddeleri uygulanır.

Ceza hükümleri

MADDE 50. — a) Kanunun 5 nci maddesi gereğince gemi adamlarıyla yazılı bağıt yapmayan,
b) 11 nci madde gereğince gemi adamına çalışma ve kimlik kartı vermiyen,
c) 12 nci madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermiyen,
ç) 13 ncü madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymıyan işveren veya işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

MADDE 51. — a) 20 nci madde gereğince gemi adamının kıdem tazminatını ödemiyen,
b) 21 ve 23 ncü maddeler gereğince, gemi adamını iade zorunluluğuna uymıyan,
c) 26 ncı maddede gösterilen iş sürelerine uymıyan,
ç) 28 nci madde gereğince gemi adamının fazla çalışma ücretini ödemiyen,
d) 29 ncü madde gereğince gemi adamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemiyen,
e) 33 ncü maddede sözü geçen işe veya nakden ödeme zorunluluğuna uymıyan,
f) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödiyen,
İşveren veya işveren vekili hakkında, bu durumda olan her gemi adamına karşılık 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

(b, ç, d, e ve f) fıkralarındaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde hükmolunacak para cezası 2 000 liradan aşağı olamaz.

Yukardaki fiillerin tekrürü halinde, bir önce hükmolunan para cezasının iki katıyla birlikte ayrıca bir aydan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 46. — Bu kanun kapsamına giren gemi adamlarıyla bunların işveren veya işveren vekilleri arasında bu kanundan veya hizmet akdinden doğan dâvalar hakkında, 5521 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Hizmet akdinde ayrıca bir hüküm yoksa dâva, geminin bağlama limanında iş dâvalarını bakmaya yetkili mahkemede görülür.

Bildirimler

MADDE 47. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 47 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Saklı hükümler

MADDE 48. — Bu kanun hükümleri, gemi adamına daha elverişli hak ve menfaatler sağlıyan kanun, toplu iş sözleşmesi, hizmet akdi, örf ve âdetlerden doğan haklara hâlel getirmez. Bu kanunun uygulanması sonucu olarak işverene düşen yükümlülükler, gemi adamlarının ücret ve sair haklarını daha aşağı hadlere indirilmesine sebep tutulmaz.

Denetim ve teftiş

MADDE 49. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 49 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Ceza hükümleri

MADDE 50. — a) Kanunun 5 nci maddesi gereğince gemi adamlarıyla yazılı akit yapmayan,
b) 11 nci madde gereğince gemi adamına çalışma ve kimlik karnesi vermeyen,
c) 12 nci madde gereğince işinden ayrılan gemi adamına çalışma belgesi vermeyen,
ç) 13 ncü madde gereğince sakat ve eski hükümlü gemi adamı çalıştırma ile ilgili kanun ve tüzük hükümlerine uymayan işveren veya işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına hükmolunur.

MADDE 51. — a) 20 nci madde gereğince gemi adamının kıdem tazminatını ödemeyen,
b) 21 ve 23 ncü maddeler gereğince, gemi adamını iade zorunluluğuna uymayan,
c) 26 ncı maddede gösterilen iş sürelerine uymayan,
ç) 28 nci madde gereğince gemi adamının fazla çalışma ücretini ödemeyen,
d) 29 ncu madde gereğince gemi adamının ücretini zamanında ve tam olarak ödemeyen,
e) 33 ncü maddede sözü geçen işe veya nakden ödeme zorunluluğuna uymayan,
f) 37 nci maddede sözü geçen asgari ücretten aşağı ücret ödeyen,
işveren veya işveren vekili hakkında, bu durumda olan her gemi adamına karşılık 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

(b, ç, d, e ve f) fıkralarındaki fiillerin yurt dışında işlenmesi halinde hükmolunacak para cezası 2 000 liradan aşağı olamaz.

Yukardaki fiillerin tekrerrüri halinde, bir önce hükmolunan para cezasının iki katı hükmolunur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

MADDE 52. — a) Gemi adamı ücretlerinden 38 nci maddede gösterilen esaslar dışında para cezası uygulan,

b) 39 ncu maddede sözü edilen zarar karşılığı kesintileri, anılan madde hükümlerine uymıyarak yapan,

c) 40 nci madde gereğince gemi adamına yıllık ücretli izin vermiyen,

ç) 41 nci madde gereğince gemi adamlarına hafta tatili izni uygulamıyan,

d) 42 nci madde gereğince gemi adamına hafta tatili ücretini ödemiyen,

e) 43 ncü madde gereğince gemi adamına genel tatil ücretini ödemiyen,

İşveren veya işveren vekili hakkında 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Yukardaki fiillerin tekrerrüü halinde bir önce hükmolunan cezanın iki katından aşağı olmak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 53. — 10 . 3 . 1954 tarihli, 6379 sayılı ve 25 . 5 . 1959 tarihli, 7283 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Tüzük

MADDE 54. — Bu kanunun 35 nci maddesinde sözü geçen tüzük çıkarılıncaya kadar, bu kanunla yürürlükten kaldırılan 6379 sayılı Kanununun 31 nci maddesine dayanılarak çıkarılmış bulunan 7 . 2 . 1958 tarihli ve 4/9968 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle yürürlüğe konulan (Gemi adamlarının sağlık, iâşe ve ikamet şartlarını gösterir Tüzük) ün aynı konulara ilişkin hükümleri uygulanır.

MADDE 55. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 56. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

MADDE 52. — Bu kanunun 35 nci maddesinde bahsi geçen Tüzükte esasa mütaallik ve birinci derecede olarak gösterilmiş bulunan vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren veya işveren vekili hakkında 2 000 liradan az olmamak üzere ağır para cezası,

ikinci derecede olarak gösterilen vasıf ve şartlara riayet etmiyen işveren veya işveren vekili hakkında 250 liradan az olmamak üzere hafif para cezası,

Hükmolunur.

Yukardaki fiillerin tekrerrüri halinde bir önce hükmolunan cezaların iki katı hükmolunur.

MADDE 53. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 52 nci madde 53 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

MADDE 54. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 53 ncü madde 54 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tüzük

MADDE 55. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 54 ncü madde 55 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 55 nci madde 56 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 56 ncı madde 57 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

